

B.A. Semester - 2 (CBCS) Examination

March/April -2019 (New Course)

SANSKRIT P3: HITOPADESH-MITRALABH(ELECTIVE-2)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

- પ્રશ્ન-૧(અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે ગદ્યખંડોનું ભાષાંતર કરો: (૦૮)
- (૧) અહમેકદા દક્ષિણારણ્યે ચરન્નપશ્યમ્। એકો વૃદ્ધો વ્યાધઃ સ્નાતઃ કુશહસ્તઃ સરસ્તીરે બ્રૂતે - મોઃ પાન્થાઃ
ઇદં સુવર્ણકક્ષ્ણં ગૃહ્યતામ્। તતો લોભાકૃષ્ટેન કેનચિત્પાન્થેનાલોચિમ્ - ભાગ્યેનૈતત્ સંભવતિ।
કિન્વસ્મિન્નાત્મસંદેહે પ્રવૃત્તિર્ન વિધેયા। યતઃ -
અનિષ્ટાદિષ્ટમાભેડપિ ન ગતિજાર્યતે શુભા।
અત્રાસ્તે વિષસંસર્ગોઽમૃતં તદપિ મૃત્યવે॥
- (૨) અસ્તિ ભાગીરથીતીરે મૃગટનામ્નિ પર્વતે મહાન્ પર્કટીકૃક્ષઃ। તસ્ય કોટરે દૈવદુર્વિયાકાદ
ગલિતનચનયનો જરદગવનામા મૃગઃ પ્રતિવસતિ। અથ કૃપયા તજ્જીવનાય તદ્રવૃક્ષ વાસિનઃ પક્ષિણઃ
સ્વાહારાક્તિચિદુદ્ભવ્ય દદાતિ। તેનાસૌ જીવતિ। શાવકાનાં રક્ષણં કરોતિ। અથ કદાચિદ
દીર્ઘકર્ણનામા માર્જારઃ પક્ષિશાવકાન્મક્ષયિતું તત્રાગતઃ। તતસ્તમાયાન્તં દૃષ્ટ્વા પક્ષિશાવકૈર્ભયાતૈ
કોલાહલઃ કૃતઃ।
- (૩) અસ્તિ કલ્યાણકટકવાસ્તવ્યો ભૈશ્વો નામ વ્યાધઃ। સ ચૈકદા મૃગમન્વિષ્ણન્ વિન્ધ્યાટવી ગતઃ। તેન તત્ર
વ્યાપાદિતં મૃગમાદાય ગચ્છતા થોરાકૃતિઃ શકરોદ્રઃ। તતસ્તેન વ્યાધેન મૃગં ભૂમો નિધાય શૂકરઃ
શરેણાહતઃ। શૂકરેણાપિ ધનધોરગર્જનં કૃત્વા સ વ્યાધો મુષ્કદેશે હતઃ સંરછન્નદ્રુમ ઇવ ભૂમૌ નિપપાત।
- પ્રશ્ન-૧(બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ બે સંદર્ભે સહિત સમજાવો. (૦૬)
- (૧) લિખિતમપિ લલાટે પ્રોજ્ઞિતું કઃ સમર્થઃ।
- (૨) ચક્રવત્ પરિવર્તન્તે દુઃખાનિ ચ સુખાનિ ચ।
- (૩) વિધિરહો બલવાનિતિ મે મતિઃ।
- (૪) પ્રકૃતિસિદ્ધમિદં હિ મહાત્મનામ્।
- પ્રશ્ન-૨ ભારતીય કથાસાહિત્યનો પરિચય આપી પ્રાણીકથાનું સ્વરૂપ દર્શાવો. (૧૪)
- અથવા
- પ્રશ્ન-૨ પ્રાણીકથાના ઉદ્ભવ અને વિકાસની રૂપરેખા આપો.
- પ્રશ્ન-૩ હિતોપદેશના કર્તાનો - ગ્રંથકારનો વિસ્તારથી પરિચય આપો. (૧૪)
- અથવા
- પ્રશ્ન-૩ 'હિતોપદેશ'ની શૈલીની સવિસ્તર ચર્ચા કરો.
- પ્રશ્ન-૪ 'હિતોપદેશ' ના 'મિત્રલાભ' માંથી પ્રાપ્ત થતો વ્યવહારબોધ દર્શાવો. (૧૪)
- અથવા
- પ્રશ્ન-૪ 'મિત્રલાભ'ની કથાઓ આદર્શ મિત્રનું ચિત્ર રજૂ કરે છે.' - આ વિધાનનું સમર્થન કરો.
- પ્રશ્ન-૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે પર ટૂંકનોંધ લખો. (૧૪)
- (૧) વિદ્યાપ્રશંસા।
- (૨) મિત્રલાભની વિશ્વાસઘાતની કથાઓ.
- (૩) વૃદ્ધ ચંદનદાસ વણિકની કથા અને તેનો બોધ
- (૪) કર્પૂરતિલક હાથી અને શિયાળની કથા અને તેનો બોધ.
